

Panor. super Prima Secundi Decr.

Et hec videntur habuisse ciuitates ex beneficio principis saltē ex tacito conuenī, vt in preal. l. oēs populi. & hoc ve-
rum, quia ipse met Bar. vult in prēdi. omnes populi, q̄ ip-
sa ciuitas pōt̄ tñ statuere, vbi ius ciuile exp̄esse non refi-
st̄it, & in non reseruatis principi, vbi non agitur cōtra bo-
nos mores, & si statuorū in aliis cōcernentibus ipsos sub-
ditos, tunc pōt̄, cū princeps nihil aliud intendat, nisi par-
tes reducere ad concordiam. Facit. l. S. & post, ff. de no-
ope, nun. & l. iuris gentium. S. si pacifcar, si. de pac. & secun-
dū istū intellectum satis aequē pōt̄ dici valere statuta, licet
a contra canones, exceptis tamen casib⁹ prædictis, q̄a ex
quo de iure ciuili hoc competit ex antiquissima consuetu-
dine, nec de iure canonico reperitur cōtrarium, satis pos-
sunt leges obseruari. Nec ob. canones dicentes non vale-
re statuta contra canones, de ma. & obe. c. quod super his,
25. q. 2. c. institutionis, cum simil, quia loquuntur de statutis
edendis à clericis, & in cōcernentibus statutum clericalē:
secus vero in cōcernentibus ipsos laicos, & non tangentibus
reservata Principi, vel cōtra bonos mores, vel vbi ca-
non exp̄esse non refist̄it. His enim casib⁹ non valerēt̄ sta-
tuta, vt supra dixi secundū Bart. Et pro hoc adduco opti-
tex. in c. venientes, de iurei. vbi ciuitas Tudertina, quę est
supposita ecclesia, fecit statuta & habebat consuetudines
speciales, nec Papa reprobavit, nisi in quantum tangunt ius
& honorem ipsius Principis, vt ibi satis colligitur. Et hęc
no, per qua habes expeditam vtilē & difficilem materiam
huius c. & aduerte, quia vt habui ē fide dignis personis Pa-
risien, glo. hęc non explicat veritatem, dum dicit, q̄ episco-
pus Parisi, habet iurisdictionē in temporalibus, quia non
habet nisi in certa parte ciuitatis, & in maiori parte est sub
iurisdictione regis folius, & sic non probat id ad quod in-
ducit do. Ant. quia ibi non seruant statuta seculariorum,
vnde satis potest intelligi in litera indistincte, vt supra di-
xi, quod etiam si clerici conueniant laicos in foro secula-
ri, debet causa decidi, non dico tractari, secundum ius
canonicum, & non secundum statuta laicorum. Quod in-
tellige in casib⁹, in quibus supra dixi statuta laicorum
non extendenda ad clericos, hoc est, quod ista litera lo-
quitur indistincte, nec restringit se, quando causa ventila-
tur tantum in foro ecclesiastico, & hoc no, quia nemo ape-
rit, & facit ad prædicta.

A D D I T I O .

a Contra canones. Adde, quod voluit Cald. confi. r. 8. de confi.
2 A C H. Tu die hoc esse verum, quando tale statutum non concernit præ-
iudicium certe personę, vt per Inno. in c. venientes, in glo. sua, vt excep-
tionem, infra de re iud. nisi tum talis certa persona suis demeritis dederit
cauam statuto per l. amisione. S. qui deficiens, ff. de cap. dimi. de quo ple-
per Pet. de Auchian c. canonica statuta. i. i. q. prin. verbi. q̄o quo lupra de
conf. vbi concludit, q̄ ciuitas non potest facere statuta, et sub verbis gene-
ralibus, quia in effectu tenderent in præiudicium tertii. Et hanc deci. refert
& sequitur. Iaf. extollendo illam in l. i. in 2. col. ff. de leg. cum confirma-
tionibus ibi per cum signatis.

A N T. F R A N. Circa istam materiam, an ciuitas potest condere statuta,
per que legatur ius tertii, vide q̄ ple. habentur p. Bar. & alios in l. oēs po-
puli. ff. de iust. & iu. Et adde, q̄ ciuitas non potest prestatre immunitatem, nec
facere quem exemptum a publicis munib⁹ in præiudicium aliorum ci-
uium, vt Bal. in l. i. Tribunis. ff. de exc. ut.

Et adde, q̄ si proprius demerita certa persone fieri statutum, per ciuitatem ad illius præiudicium, si demerita non precedunt, statutum est nullū,
ope, tamen exceptionis, vt in l. i. in ff. de do. exc. & vide Bar. in l. oēs.
in l. i. in prin. ff. de pol. & in l. i. Dotalom, circa prin. ff. de test. mil. & in l. i. Antio-
chenum. ff. de pri. cre. & vide Bal. in auth. habita, in ver. sed. pone statuto. C.
ne. ff. pro pa. vbi dicit, q̄ propter insigne delictum, potest fieri statutum, et
in præiudicium tertii persone, & post delictum cōsumum pro eo puni-
do, & alle. d. q̄ deficit. Imo ē ex causa publicē utilitas, vel alia, potē
fieri statutum et in præiudicium certe persone, vel. venditor, in l. i. sc̄. cotter,
& ibi per Ang. ff. de commu. prēd. habetur per Bal. in addi. Spec. in tit. de ap-
ver. inferiori tempore. Et adde q̄ per inferiorē a principe in præiudicium
alicuius non ciuitas, non potest fieri statutum, per ea, que habentur in
c. si. de maio. & obe. quod tamen intellige verum, nisi illi contra quę fieret,
effet p̄fens, & non contradicere, ut per Inno. in c. ueltra, de coh. clerc. &
mul. & per Archi. in c. pronunciandum, de conf. dist. i. & per lo. And. in c.
fide app. lib. 6. in nouel, quod tamen ultimum non placet. Ko. in confusis,
in fi. in ver. statutum. & in ver. inferior, per eā, q̄a habentur in l. q̄a dōis,
ff. sol. mat. quoniam ille, qui eff p̄fens actui, cui contradicere non potest,
seu contradicendo non posset obviare, nūquam tacendo videatur actu co-
fentire, secundum doctrinā Bar. & legua. in d. l. que dōis, & in l. i. sc̄. p̄f. d. re-
iud. Tamen puto verius esse, quod dixerunt Inn. Arch. & lo. And. vbi iura,
quia quando ille tertius, in cuius præiudicium fit statutum, eff p̄fens, potē
allegare de iuribus suis, ita q̄ statuentes possent retrahiri a condendo tale sta-
tutum, non quia ipse possit contradicere, seu obviare contradicendo, sed
quia forsan statuentes non facerent. Sed quād statutum fieret a principe,
tunc abīque dubio statutum etiam præiudiciale certe persone valeret, & te-
peret, quia potest principis tollere ius tertii, si vult, per ea, que habentur in
l. i. C. si ciuitas vel. vti. publ. l. quoties, C. de precib. impe. offer.

S V M M A R I V M.

- 1 Latus non potest laicum conueniri in foro ecclesiastico, nisi in defectum iu-
sticie, vel ex coniunctudine.
- 2 Papa non habet iurisdictionem temporalem in laicos ad libitum suum, &
non posset tollere iurisdictionem Imperatori. Vicarius potest ad libitum reuocari.
- 3 Papa in quibus casibus utatur iurisdictione temporali in laicos. 6.
- 4 Vniuersitas iudicium an posset recusari.
- 5 Rescriptum Papa, ut causa inter laicos cognoscatur ab ecclesiastico, an sit ip-
so iure nullum?
- 6 Miseras persone, quę sint, que possunt adire iudicem ecclesiasticum im-
mediat.
- 7 Papa an succedat vacantibus Regnis & Principatibus.
- 8 Negligentia iudicis secularis, an quando transmutet cognitionem in iu-
dicem ecclesiasticum.
- 9 Appellari an debeat immediate ad proximum superiore, & sic gradatim?
- 10 Opinions, quando sint dubia in aliquo casu, an stetatur determinationi eccl-
esiastice?
- 11 Presertim, ista dictio quomodo sumatur.
- 12 Causa remittitur ad unum tribunal, intelligitur remissa secundum consue-
tudinem illius tribunalis, ad quod fit remitto.
- 13 Appellari potest ad Papam om̄i medio in spiritu alibus, secus in tempo-
ralibus. 15.
- 14 In preparatorijs iudiciorum attenditur consuetudo loci, ubi litigatur.
- 15 Feudum pignoratum domino non computat fructus in fortem.
- 16 Index pignoratum in terris ecclesie resensabitur secundum canones, non secun-
dum leges.

C A P . X.

Icet ex suscep̄to. Laicus & laicu su-
per re ciuili corā
iudice ecclesiastico conuenire non potest, nisi
in defectum iustitiae secularis, vel nisi confue-
tudo id exposcat. Diuiditur, quia primō ponit dictum cū
sua modificatione. Secundo, ibi, [Liceat] prouidet contra
grauamina consulum. Tertio, ibi, [Si vero,] prouidet
circa recusationes ipsorum. Casus lit. Quidam laici Ver-
cellenses super questionibus, que forum ecclesiasticū non
continguit, literas impetrabant super alios laicos, fatigā-
tes eos laboribus & exp̄ésis, & iurisdictionem Consulū
Vercellen, per hoc eneruant, cum ipsi parati essent iu-
stitiā exhibere, conquerētibus. Vnde Consules Vercel.
significauerunt hoc Do. Papæ, & ipse super hoc mandat
Episcopo Vercel, quatenus si aliquando a laicis Vercel.
super rebus, quae forum seculare contingunt, a sede Apo-
stolicā a litera impetrarent, illas decernat irritas & ina-
nes, dummodo Consules & cōmune Vercel, de se cōque-
rentibus iustitiam exhibeant, & si aliqui coram Consulib⁹
fuerūt aggrauiati, ad ipsum Episcopum, sicut haec tenus
seruatū est, vel ad sedem Apostolicā poterunt appellare,
hoc præterī tempore, quo Imperio uacante ad su-
periorem secularem non possunt habere recursum. Si vero
Consules iustitia tanq̄ suspecti fuerint recusati, coram
arbitris a partibus electis de causa suspicionis agatur, que
si probata fuerit esse iusta, ad ipsum Episcopum, vel Papā
2 pro iustitia recurratur. B. No. i. q̄ liceat secundum cōmu-
nem Canonistarū sententiam iurisdictione in temporalis-
bus sit penes Papam in habitu, vt no. supra tit. prox. c. no-
uit, qui filii sint legitimi, c. causam quę tamē ipsam iurisdi-
ctionem regulariter in laicos exercere non potest pro li-
bito voluntatis, nec iurisdictionem Imperatori concessam
reuocare, nec ipsam etiam remanentem apud Principem
secularem exercere. Et ex hoc infertur, q̄ Imperator non
potest dici simpliciter vicarius Papæ, cum vicarius possit
ad libitum reuocari, vt no. in clemen. & si principalis. de
rescr. & per Inno. in c. Romana. de appel. lib. 6. Item no.
q̄ nec simpliciter habet Imperator hanc iurisdictionem a
Papa, cum non possit indistincte reuocari, & sic non habet
locum i. iudicium solvit. ff. de iud. & de offi. deleg. c. sup.
3 quæstionum. † No. 2. q̄ ratione habitus iurisdictionis, quę
Papa habet in temporalibus, potest se impediē & exer-
cere iurisdictionem, quando omnino deficit iustitia, vel
quia subest Princeps, & non vult eam exercere, vel quia
vacat Imperium, & sic omnino non est inutilis habitus iu-
risdictionis penes Papam. Et vide ea, quae supra dixi in
d. c. nouit. & vniuersaliter impedit se ratione consuetudi-
nis, concord. infra de appella. c. si duobus. & supra eod. c. si
clericus. & quod ibi no. & p̄dīcta intellige, vt infra subii-
ciam. † No. 3. q̄ vniuersitas iudicū ex causa pōt̄ recusari,
& pro hoc habes glo. in c. singulis. de statu regul. quod est
contra